

Welkom op landgoed Brakel!

Een landgoed van Geldersch Landschap en Geldersche Kasteelen

Route

In het gebied is één (rode) wandelroute uitgezet van 3 km door loofbos, langs slingerende paden en lanen, weiden, boomgaarden, de ruïne, de 'Oude Moestuin' en het nieuwe parkgedeelte.

Algemeen

Landgoed Brakel is ruim 20 ha groot. Het bestaat uit oud parkbos en een nieuw parkgedeelte. In het oude deel bevindt zich de kasteelruïne Brakel, de 'Oude Moestuin', oude boomgaarden, weilanden, slingerende paden en hakhoutstoven. Het nieuwe parkgedeelte bestaat uit loofbos met speel- en ligweiden en een vijver.

Geschiedenis

Aangenomen wordt dat de geschiedenis van Brakel teruggaat tot ca. 870. Er was sprake van een burcht in het midden van de 13de eeuw waar Eustachius, ridder van Brakel, de scepter zwaaide. Verschillende malen was de omgeving van het kasteel een krijgstoneel. In 1672 werd kasteel Brakel verwoest. Het is niet meer herbouwd. In 1768 is ten noorden van de ruïne het huidige huis Brakel gebouwd. In 1811 werd dit ingrijpend verbouwd en is de omgeving opnieuw aangelegd in de landschapsstijl door ontwerper Hendrik van Lunteren. In 1972 kocht Geldersch Landschap het landgoed van de familie van Dam van Brakel, die het sinds 1809 bezat. Uitgezonderd waren het huis Brakel en het zogenoemde Spijker aan de noordzijde, van oorsprong een poortgebouw en voorraadschuur. Het huis is gekocht en gerestaureerd door de gemeente Brakel en in gebruik als dorps huis en conferentieoord.

1 Shetlandpony's

In enkele weilanden lopen shetlandpony's. Wilhelmus van Dam van Brakel was de eerste Nederlander die shetlandpony's importeerde. Op het marktplein staat daarom een standbeeld van een shetlandpony.

2 Landschapsstijl

Wilhelmus van Dam van Brakel heeft zich bij de aanleg van dit park laten inspireren door de landschapsstijl. De 19de-eeuwse landschapsstijl is de tegenhanger van de strakke indeling van tuin en park uit de voorafgaande 17de en 18de eeuw. Dit van

oorsprong strakke wandelpad, dat rond de weilanden en boomgaarden loopt, is verlandschappelijk door het te laten slingeren tussen hakhoutstoven door. Dit hakhout wordt eens in de vier jaar afgezet, waarna de stronken weer uitlopen met meerdere nieuwe stammen.

3 Nieuwere parkgedeelte

U loopt nu in het zogenaamde nieuwe parkgedeelte. Dit deel van het landgoed is in 1978 aangelegd in de moderne functionele landschapsstijl die toen gebruikelijk was voor recreatieprojecten en gemeentelijke beplantingen. Kenmerkend zijn de dichte inheemse bosbeplantingen met soorten als zomereik en hazelaar en open graslanden met golvende randen, slingerende paden en boomgroepen. De graslanden worden gebruikt als lig- en speelweide.

4 Metasequoia glyptostroboides

Aan de rand van de vijver staan drie *Metasequoia's glyptostroboides*, ook wel watercypressen genoemd. Van de *Metasequoia* waren alleen fossiele resten bekend, tot in 1941 levende exemplaren ontdekt werden in Midden China. In 1947 werden de eerste acht boompjes in Nederland uit zaad gekweekt in de Amsterdamse Hortus. Samen met de lariks, de moerascypres (*Taxodium*) en de goudlariks behoort de watercypres tot de weinige coniferen die hun naalden in het najaar verliezen.

5 Beheer van het oude parkgedeelte

U bent nu weer in het oude parkgedeelte van het landgoed. Voor het beheer hier is de structuur, zoals aangelegd door Van Dam van Brakel, als uitgangspunt genomen. Dat wil zeggen behoud van de hakhoutstoven en ook herstel van oude padenstructuren, uitzichtpunten en vrijstelling van markante bomen. Vroeger heeft hier waarschijnlijk een toegangsweg gelopen vanaf de Liesveldsesteeg naar het toenmalige kasteel Brakel. De weg werd destijds gemarkeerd door vier paardekastanjes. Enkele jaren geleden zijn deze bomen doodgegaan. Geldersch Landschap en Geldersche Kasteelen hebben nieuwe exemplaren geplant.

6 Padenherstel

Geldersch Landschap en Geldersche Kasteelen ontdekten in 2000 aan de hand van een oude luchtfoto uit 1945 dat hier een pad liep. Aan de hand van de foto en het grind dat nog in de ondergrond aanwezig is de oude situatie hersteld.

7 Platanenlaan

U loopt hier door een idyllische laan met fraaie, dikke platanen. Nergens anders in het rivierengebied komen lanen met deze boomsoort voor. Kenmerkend voor de plataan is dat de schors afschilferend is. Dit duidt niet op de slechte gezondheidstoestand,

maar betekent gewoon dat de boom zijn schors aan het ververset is. De boom is erg sterk. Hij kan het zelfs op de Franse marktpleinen uithouden, ook al worden auto's tegen de stam geparkeerd. De plataan is ook in Nederland een echte stadsboom. Daarnaast is hij tevens goed bestand tegen zout- en zeelucht.

8 Ruïne Brakel

De ruïne van Brakel was in oorsprong een vierkant, ommuurd kasteelcomplex. In 1407 werd het verwoest door troepen van graaf Willem VI van Holland. In 1574 volgden plunderende Spaanse troepen. Bijna honderd jaar later, in het rampjaar 1672, werd het kasteel door Franse troepen opgeblazen en bleef van de hoofdzakelijk 15de-eeuwse waterburcht slechts een van de vier zijden over. Via een erfenis kwam Brakel in 1809 in handen van Wilhelmus van Dam van Brakel. Toen hij het landgoed in de landschapsstijl liet aanleggen, werd de ruïne als romantisch accent in het park opgenomen. Het opnemen van ruïnes kwam in de 19de eeuw vaker voor. Brakel is daar in Gelderland echter het enige bewaard gebleven voorbeeld van. Bij de aanleg van het park werden de nostalgische en schilderachtige kwaliteiten van de ruïne benadrukt.

9 Oud bos

Het loofbos op het landgoed is het enige oude bos in de omgeving. Naast veel zangvogels profiteren de grote bonte specht, groene specht, ijsvogel, bosuil, kerkuil en ooievaar van de diversiteit van het gebied. Typisch voor dit landgoed zijn de stinsenplanten, waaronder winteraconiet, sneeuwkllokjes, sneeuwroem en maar liefst drie soorten aronskelk.

10 De Oude Moestuin

Deze deels ommuurde tuin is in 1768 aangelegd, gelijktijdig met de bouw van Huis Brakel. Het deed toen dienst als moestuin. Vandaar de naam 'Oude Moestuin'. In 1981/1982 is hij gerestaureerd en door vrijwilligers Willem en Janny Ermstrang ingericht als ecologische bloemen-, kruiden- en moestuin. De tuin geniet bekend-

heid in heel Nederland.

Honden

Aangelijnd toegestaan.

Toegankelijkheid

Het gebied is opengesteld voor wandelaars en fietsers op wegen en paden, van zonsopkomst tot zonsondergang.

De (halfverharde) wandelroute is geschikt voor invaliden en kinderwagens.

De Oude Moestuin

De tuin is geopend op de 3de zondag in april, de 1ste en 3de zondag in mei t/m augustus en de 1ste zondag in september, van 13.00 tot 17.00 uur. De toegang is gratis. Een bijdrage in de bus bij de ingang van de tuin voor de aankoop van nieuwe planten wordt op prijs gesteld. Voor bezoek buiten deze dagen of voor het bestellen van de zaadlijst kunt u contact opnemen met de beheerder van de tuin, telefoon (0418) 672 546.

Bereikbaarheid

Openbaar vervoer

Niet bereikbaar met het openbaar vervoer.

Eigen vervoer

Vanuit Arnhem de A15 richting Tiel. Op knooppunt Deil de A2 richting Den Bosch, afslag Zaltbommel. Bovenaan rechts. Alsmaar rechtdoor. Op de eerste rotonde de derde afslag nemen. De van Heemstraweg uitrijden. Dan na ca. 11,5 km afslaan naar Brakel, het dorp door richting dorps huis/marktplein.

Geldersch Landschap en Geldersche Kasteelen

Postbus 7005

6801 HA Arnhem

Telefoon (026) 355 25 55 (kantooruren)

www.mooigelderland.nl

